

**Adami Tanneri E Societate Iesv, S. Theologiæ D. Et In
Academia Ingolstad. Professoris, Theologiæ Scholasticæ
Tomus ...**

Cum triplici Indice

De Fide, Spe, Charitate, Ivstitia, Religione, caeterisq[ue] virtutibus [et]
vitijs: ac varijs hominum statibus. Secvndæ Secvndæ S. Thomæ
Aqvinatis Respondens

Tanner, Adam
Ingolstadii, 1627

II. Quid sit Ecclesia, & quinam sint in Ecclesia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72877](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72877)

DUBIUM II.

Quid sit Ecclesia; & quinam sint in Ecclesia.

S. Thomas 2. 2. q. 1. a. 9. & 10

44 **C**um dubio præcedenti constitutum sit, Ecclesiam veram quouis tempore existentem, esse Magistram fidei, & Iudicem controuersiarum Religionis; sequitur, vt hoc, & sequentibus aliquot dubijs, naturam, proprietates, & notas Ecclesiæ explicemus; & ex ijs, quænam sit vera Ecclesia indagemus. Et quod ad dubitationem præsentem attinet; Primo quæritur, quid sit vera Ecclesia. Respondetur: Ecclesiæ vox, græce sic dicta, quasi *euocatio*, varios in scriptura significatus habet. Aliquando enim vsurpatur pro loco, in quo homines euocati conuenire solent, vt Iudith 6. v. 21. *Postea conuocatus est omnis populus, & per totam noctem intra Ecclesiam orauerunt, petentes auxilium à Deo Israel.* Quo modo etiam ecclesiastica phrasi, sæpe communia oratoria, siue, templa, & basilicæ, Ecclesiæ dicuntur.

Alias vero, & quidem frequentius, ea vox accipitur in scriptura, pro ipsa congregatione siue cœtu hominum; idque tum in bonam, tum in malam partem. Ita psalmo 149. v. 1. dicitur: *Laus eius in Ecclesia Sanctorum.* Contra psalmo 25. v. 5. *odiui ecclesiam malignantium.*

45 **A** Doctoribus autem Ecclesiasticis & Theologis hoc loco in bonam tantum partem accipitur, pro certo hominum cœtu, ad veram Dei cognitionem, & cultum, veræque Religionis societatem, diuinitus euocato.

Qua ratione, generatim loquendo, triplex distingui solet Ecclesia, triumphans, pugnans, & militans. Prima beatos in cœlis complectitur; secunda animas purgatorij; tertia fideles in hac vita, cum hostibus humani generis militantem.

Porro Ecclesia militans rursus aliquando late sumitur, pro congregatione fidelium, seu veram fidem profitentium, qui in quouis statu, siue natura, & ante legem scriptam; siue post legem, seu scriptam, seu Euangelicam, vixerunt, aut viuunt. Quo modo dicitur eadem Ecclesia noui & veteris testamenti. Quæ quidem hac ratione incœpit produci in Adamo; primum vero constituta fuit formatâ Eua, vt docent Pighius lib. 1. de Ecclesiast. hierarch. c. 1. Driedo lib. 4. de Eccles. dogmat. cap. 4. Hosius in confess. cap. 27. Sanderus lib. 4. de visibili monarch. cap. 3. & lib. 7. initio, Michael Medina lib. 5. de recta fide cap. 14. non enim vnus sufficit; sed duo fideles minimum requiruntur ad Ecclesiam. Neque dubitari potest, Adamum & Euam, tum ante peccatum iustos fuisse, tum post peccatum denuo gratiam adeptos, in ea perseverasse, iuxta Sap. 10. v. 2. Quia tamen breue illud tempus, inter Adamum & Abel, quasi pro nihilo reputatur; & vero Abel, post peccatum Adami, quodammodo velut primus iustus in scriptura celebratur. Genes. 4. v. 4. & Heb. 11. v. 4. idcirco SS. Patres

nonnunquam docent, Ecclesiam cœpisse ab Abel; vt Augustinus & Gregorius, quos referunt & sequuntur Alensis 4. part. q. 4. memb. 1. & Turrecremata lib. 1. de Ecclesia cap. 21. & 28.

Et quamuis hac quidem generali significatione, nonnunquam etiam in hac materia Ecclesiæ vocabulum accipiatur, frequentius tamen, imo nisi quid addatur, vniuersum hoc loco strictius vsurpari solet, pro Congregatione fidelium Christianorum, quæ scilicet à Christo collecta, instituta, & fundata est; fundamentum quidem iacere incipiente Christo à principio suæ prædicationis; totam vero eius structuram perficiente, tempore Ascensionis, cum diebus *quadraginta apprensus*, & loquens de regno Dei, Apostolos docuisset, Act. 1. v. 3. constituto etiam à se Vicario Petro, cui dixerat, *Pasce oves meas.* Ioann. 21. v. 17.

47 **Q**ua ratione Ecclesia communiter definiri solet, ex Catechismo Petri Canisij: *Omnium Christi fidem atque doctrinam profitentium congregatio; qua sub vno & summo post Christum capite & pastore in terris gubernatur.* Explicatius vero iuxta ea, quæ mox de membris Ecclesiæ dicentur, definiiri potest: Cœtus fidelium baptizatorum, tam corpori reliquo, quam suo capiti visibili in terris legitime adherentium; vt scilicet hac ratione euidentius excludantur excommunicati, de quibus infra. Quo modo ferè etiam in Cypriano lib. 4. epist. 9. Ecclesia dicitur, *plebs sacerdoti adunata, & pastori suo grege adherens.* Quæ quidem est definitio totius congregationis siue cœtus fidelium Christi, prout hoc loco de Ecclesia agimus.

48 **Q**uo tamen non obstante, Ecclesiæ Christianæ vocabulum, per quamdam synchdochen, nonnunquam solum pro particulari aliqua Ecclesia, vt Rom. 16. 2. Cor. 1. 1. Cor. 16. Coloss. 4. 1. Thessal. 1. aliquando solū pro pastorib⁹ & Prælati Ecclesiæ accipitur. Quo modo etiam Matthæi 18. illis verbis *Dic Ecclesiæ*, Ecclesiæ vocem accipi, dictum est dubio præcedenti: sicut etiam vocula Imperium seu Regnum nonnunquam pro capite eiusdem, Imperatore scilicet aut Rege accipitur. Et Aristoteles 9. Eth. 9. ciuitatem dicit illud esse, quod in ea præcipuum est.

Secundo quæritur, quinam sint in Ecclesia, seu quænam sint membra Ecclesiæ. In hac re quædã sunt certa; alia controuersa. De fide certum est, & apud omnes Catholicos extra controuersiam, in Ecclesia non tantum esse iustos, vel prædestinatos, sed etiam peccatores & reprobos; ita quidem, vt licet nonnunquam in scripturis Ecclesiæ vox contrahatur ad congregationem iustorum psalm. 88. vers. 6. vel etiam beatorum Ephes. 5. v. 27. simpliciter tamen loquendo, hæreticum sit dicere, in vera Christi Ecclesia esse solos prædestinatos; vt post Wicleffum & Huss apud Waldensem lib. 2. doctrin. a. 2. cap. 8. dixit Calvinus lib. 4. Instit. cap. 1. §. 2. aut solos perfectos in gratia & charitate; vt post Pelagianos, apud Augustinum hæresi 81. dixerunt quidam Anabaptistæ; aut solos iustos, siue immunes à grauioribus sceleribus; vt post Donatistas apud Sanctum Augustinum hæresi 69. communiter docent Lutherani art. 7. confess. Augustanæ, & eiusdem apologiæ.

Damnan-

Damnatur enim istorum opiniones ex instituto, tum in Concilio Constantiensi sess. 15. & capitulo *Firmiter*, de summa Trinitate & fide Catholica; & in Concilio Tridentino sess. 6. Canone 28. vbi damnatur qui dixerit, eum, qui fidem sine charitate habet, non esse Christianum.

Eadem veritas constat ex scriptura; in qua Ecclesia comparatur *area*, triticum simul & paleas continenti, Matthæi 3. *Sagena* omne genus piscium congreganti, Matthæi 13. Conuiuio nuptiali, in quo etiam carens veste nuptiali, Matth. 22. Item *decem virginibus*, partim prudentibus, partim fatuis, Matthæi 25. *Magna domus*, in qua omnis generis vasa, 2. Timoth. 2. *Arca Noe*, in qua munda pariter & immunda animalia; & extra quam nulli salus, 1. Petri 3. & apud Augustinum lib. 3. de baptismo cap. vltimo.

Ratio est; non solum quia Ecclesia est quedam congregatio visibilis, cum tamen & predestinatio, & interna sanctitas plane occulta sint; sed etiam quia baptizati fideles, quantumuis peccatores, hoc ipso, quod fidem retinent, nec à corpore vel capite Ecclesiæ separati sunt, adhuc vere adhærent reliquo corpori Ecclesiæ, ac proinde cum eo vnum corpus constituunt: Sicut etiam nonnullæ partes animalis, vt sanguis, cæterique humores, vere partes sunt corporis humani, etiam si non viuunt; multoque magis ossa, etiam si vita sensitiua non viuunt, sed solum vegetatiua.

Quare nec probanda est illa quorundam Catholicorum distinctio, qui docent, peccatores non esse quidem membra, esse tamen partes Ecclesiæ. Hæc enim distinctio, præterquam quod nullum habet in scripturis aut Patribus fundamentum, neque necessaria est, neque satis rationi conuenit. Cum enim membrum dicatur quælibet pars corporis, propriam sibi in eo functionem vendicans, non potest negari, etiam hoc sensu peccatores esse membra Ecclesiæ; quandoquidem omnes fideles membra vnius corporis addicti sunt ab Apostolo 1. Cor. 12. Quidam, vti Prælati Ecclesiastici, quamuis peccatores, etiam capitis sæpe cuiusdam locum in Ecclesia habent. Accedit quod etiam in peccatoribus non deest saltem imperfecta quedam vita per fidem, vt inferius dicitur.

Ne vero quis existimet, in hac re, cum supradictis hereticis tantum esse questionem de nomine, notandum est, Donatistas olim, vti etiam Wicleffum & Huss, ijs quos membra Ecclesiæ negabant, denegasse quoque iurisdictionem in Ecclesia. Sed & Donatistæ negabant, Sacramenta à peccatoribus administrata valere. Adde, omnes fere opiniones supradictas fundari in manifestis erroribus: nimirum quasi fidem veram habeant, aut omnes, aut soli predestinati; aut soli iusti: aut quasi homo eo iustitiæ peruenire in hac vita possit, vt absque omni peccato viuatur. Vt taceam, nec in modo quidem loquendi ferendum, vt à scripturæ & Ecclesiæ phrasi recedatur; præsertim si quis contrariâ phrasi ad stabiliendum errorem vtatur. De qua re plura Augustinus in breuiculo collationis diei tertiæ.

Tom. III.

Hæc verò cum certa sint, de cætero quinam sint in Ecclesia, aut non sint, inter Catholicos salua fide controuertitur; sicut & de alia simili questione, quam præcise conditiones requirantur, vt aliquis sit in Ecclesia, seu membrum Ecclesiæ. Et de quatuor præcipue hominum generibus est quæstio; videlicet de hæreticis, excommunicatis, schismaticis, & Catechumenis. Primo enim hæreticos, tam apertos quam occultos, propter characterem baptismalem, in Ecclesia esse, docet Castro lib. 2. de hæreticorum punitione cap. 24. Sed hæc sententia est aperte falsa, & contra communem, vt recte dixit Bellarminus lib. 3. de Ecclesia cap. 4. & patebit ex sequentibus.

Occultos autem hæreticos in Ecclesia simpliciter collocat ipse Bellarminus cap. 10. post Petrum Sotum, Hosium, Driedonem, & alios ab eo citatos. Sed modus loquendi melior magisque receptus est, eos, simpliciter loquendo, in Ecclesia non esse, vt docent Turcremata lib. 1. de Ecclesia cap. 6. & lib. 4. part. 2. cap. 20. Catechismus Romanus, Catechismus Canisij, & Gregorius de Valentia hic q. 1. pun. 7. §. 19. Ratio est, quia fides est fundamentum edificij spiritualis Ecclesiæ 1. Cor. 3. v. 11. Ad hæc, capit. *Firmiter*, de summa Trinitate, vera Ecclesia vocatur *Ecclesia fidelium*. & dist. 1. de consecrat. Canone *Ecclesiæ*, dicitur *Catholicorum collectio*. Et in catechismo Romano, *fidelium cæcus*. Et ibidem ex Augustino in psal. 149. *populus fidelis, per vniuersum orbem dispersus*. Vbi etiam ab Ecclesia simpliciter *excluduntur* hæretici. Interim tamen hæreticos, seu occultos, seu apertos, aliquo modo ad Ecclesiam pertinere, vt nimirum membrum abscissum pertinet ad hominem, cui abscissum est, negari non potest; sicut etiam secundum quid, nempe secundum characterem baptismalem, hæreticos in Ecclesia esse, omnes fatentur. Hinc enim etiam ab Ecclesia puniri possunt, non minus quam transfugæ in bello, à suo Duce, cui Sacramento militari addicti sunt, vt recte notauit Valentia pun. 7. §. 14.

Secundo schismaticos, & per consequens etiam excommunicatos, in Ecclesia quidem simpliciter collocat Castro loc. cit. sed melius extra Ecclesiam reponunt Catechismus Romanus, & Canisij; item Gregorius de Valentia loc. cit. & Bellarminus cap. 5. & 6. post Waldensem, Turcrematam, Driedonem. Ideo enim excommunicati ab Ecclesia, seu Ecclesiæ gremio & corpore, seu ecclesiastici corporis vnitatem, dicuntur eijs, separari, eliminari, abscindi; iuxta illud Apostoli Galat. 5. v. 12. *Vitiam abscindantur, qui vos conturbant*. Et sicut aliquis in exilium eiectus, seu iure ciuitatis priuatus, non est ciuis; ita etiam excommunicatus: vel vt catechismus Romanus dicit: sicut membra exercitus non sunt transfugæ, ita nec membra Ecclesiæ, hæretici & schismatici: qui quod seipsos à capite Ecclesiæ separant, consequenter ab ipso etiam corpore Ecclesiæ alienos se demonstrant.

Terrio, Catechumenos membra Ecclesiæ facit idem Castro cap. 8. Sed verius est simpliciter loquendo, actu ac proprie non esse membra.

G 3

Ecclesiæ

Ecclesiæ; ac proinde nec esse in Ecclesia numero, licet sint in Ecclesia voto ac merito: sicut civis simpliciter non est, qui in album civium nondum est relatus ac receptus, utcumque interim iuribus ac privilegijs civium fruatur. Atque ita ex communi docent Turrecremata libro 1. cap. 8. Canus libro 1. locorum cap. ultimo. Gregorius de Valentia quæstione 1. punct. 7. §. 14. & Bellarminus libro tertio, de Ecclesia cap. 3. Ratio est; quia Eugenius in Concilio Florentino decreto vnionis, & SS. Patres apud Gratianum distinct. 4. passim docent, baptismum esse *ianuam* ad Ecclesiam.

55 Ex quibus colligitur primo, duos ordines eorum esse, qui communiter censentur ab Ecclesia exclusi. Primus est eorum, qui nullo modo sunt in Ecclesia, & quibus præter communem rationem hominis, nulla particula definitionis Ecclesiæ convenit: & hic ordo continet Iudæos, Turcas, Paganos. Secundus ordo comprehendit eos, qui etsi secundum quid, & aliqua vel aliquibus rationibus sint in Ecclesia, ita ut eis particula aliqua plures vel pauciores definitionis Ecclesiæ conveniant, simpliciter tamen non censentur esse membra Ecclesiæ.

56 Ex quibus primum locum obtinent hæretici, & Apostatæ à fide manifesti, quibus nihil nisi baptismus cum reliquis fidelibus communis est. Secundum tenent schismatici, quibus etiam fides, & externa fidei confessio convenit. Tertium Catechumeni, qui non quidem per baptismum, sed per fidem tamen, gratiam, & caritatem cum alijs fidelibus coniunguntur. Quartum excommunicati, qui & per baptismum, & per agnitionem eiusdem capitis Ecclesiæ, & per fidem, aliasque virtutes cæteris Ecclesiæ membris coniuncti esse possunt. Quintum denique locum occupant hæretici occulti, qui tamen si solum baptismum & externam fidei professionem cum alijs communem habent; quia tamen etiam alia omnia habere putantur, & quia simul externa fidei professio cum caractere baptismali coniuncta quiddam præcipuum est inter ea, quibus Ecclesiæ corpus & Societas coalescit, ideo plus non nihil de Ecclesiæ ratione, quam alij, participare censentur.

57 Colligitur secundo, ad hoc, ut quis simpliciter in Ecclesia esse dicatur, quatuor conditiones requiri; nimirum primo veram fidem; secundo baptismum, seu characterem baptismalem; tertio vnionem cum Pontifice Romano, velut Ecclesiæ capite; quarto vnionem & communionem cum cæteris Ecclesiæ membris. Ut proinde plane improbable videatur, quod nonnulli dixerunt, & indicat Bellarminus libro 3. de Ecclesia cap. 4. ad id neque fidem, neque characterem baptismalem re ipsa requiri; sed sufficere solam professionem externam fidei, & communicationem quamlibet Sacramentorum; quod satis ex dictis refellitur. Quod si quis, suppositis quatuor illis conditionibus, nihilominus exterius fidem male occultaret, aut negaret, is quidem secundum præsumptionem fori externi seu humani iudicij, in Ecclesia non

esset; sed re ipsa tamen esset; sicut è contrario, qui fidem Christianam & Catholicam, exterius solum profiteretur, eadem præsumptione censeretur quidem in Ecclesia esse, sed re ipsa non esset. Quomodo vero Ecclesia idcirco non sit aut reddatur inuisibilis, dicitur dub. seq.

58 Colligitur tertio, quo sensu intelligi debeant communes illi loquendi modi, Extra Ecclesiam non esse veram fidem; non vera Sacramenta; non veros pastores & Doctores; non denique salutem. Sensus enim est, eos, qui nullo modo, atque adeo ne voto quidem, aut secundum quid sint in Ecclesia, neque fidem habere; neque salutem consequi posse; neque vera Sacramenta, verosque pastores aut Doctores habere; vti sunt Iudæi, Turcæ, Pagani. Qui vero secundum quid saltem sunt in Ecclesia, etsi simpliciter in ea non sint, ij quidem possunt veram etiam fidem habere, ut patet in schismaticis, excommunicatis, catechumenis. Possunt etiam iustificari & saluari, si voto quidem sint in Ecclesia, ut patet in iisdem excommunicatis, & catechumenis; qui per internam poenitentiam & charitatem iustificari & gratiam consequi possunt. Denique possunt etiam ex ijs nonnulli esse veri Pastores & Doctores Ecclesiæ, adeoque cum auctoritate, alijs præesse; ut patet in occultis hæreticis; si qui forte gubernacula Ecclesiæ teneant, à quibus scilicet sola hæresi interra non excidunt, ut suo loco docetur.

59 Dices: Ergo in corpore Ecclesiastico capitis locum habere possunt; qui tamen simpliciter non sunt membra Ecclesiæ. Respondeo in allegoricis locutionibus non esse absurdum, alicui convenire nomen speciei, cui tamen ratio & nomen generis tribui non possit. Ita enim Christus per metaphoram vocatur *leo*, qui tamen idcirco *brutum* aut *bestia* dici nullo modo potest. Eodem igitur modo, potest quis capitis locum in Ecclesia habere, ob influxum in alios per ministerium verbi & Sacramentorum, regendi; auctoritatem; qui tamen ob carentiam omnis vitæ spiritualis, simpliciter non sit membrum Ecclesiæ.

60 Cæterum contra hanc doctrinam obijciunt pro illo suo errore Calvinistæ, primo, illa scripturæ loca, quibus significatur, veros filios Dei, & oves Christi, esse solum electos & prædestinatos; non autem reprobos, etsi fideles & iustos; secundum illud Matthæi 25. vbi separantur oves ab hædis, & Ioannis 10. *Oves meæ vocem meam audiunt.*

Respondetur, oves in scriptura duobus modis vocari: aliquando enim hoc nomine intelliguntur solum electi & iusti, ut in locis citatis: aliquando hoc nomine afficiuntur boni & mali omnes, qui sunt in Ecclesia, ut psalmo 73. vers. 1. *Iratus est furor tuus super oves pascuæ tuæ;* Et Ioannis 21. vers. 18. *Pasce oves meas.* Secundum priorem acceptionem, in Ecclesia non modo sunt oves, sed etiam hædi, ut patet

in eo.

in eodem loco Matthæi 25. v. 33. vbi separantur hædi ab ouibus, quibus antea erant coniuncti: secundum posteriorem, solum quidem oues sunt in Ecclesia, sed partim sanæ, partim ægotæ, partim pingues, partim macilentæ, vt est apud Ezechielem cap. 34. vers. 4. & sequentibus.

61 Secundo obijciunt illud Ioannis 10. *Alias oues habeo, quæ non sunt ex hoc ouili.* Vbi oues vocantur ij, qui adhuc infideles erant, sed tamen prædestinati; qui etiam Ioannis 11. vocantur filij DEI. In quem sensum etiam Augustinus lib. de corrept. & grat. cap. 9. dicit, eos qui non habuerunt perseverantiam, nec verè discipulos Christi, neque verè filios DEI fuisse.

Respondetur ad scripturam, duobus modis hominem posse dici ouem Christi, aut filium Dei: primo secundum præsentem iustitiam. Quo sensu Apostolus Rom. 8. vers. 9. dicit: *Qui spiritum CHRISTI non habet, hic non est eius.* Secundo, secundum prædestinationem: quo sensu Apostolus 2. Timoth. 2. vers. 19. ait: *Cognouit Dominus, qui sunt eius.* Infideles igitur illi, etsi secundum præsentem statum vel iustitiam, atque adeo reuera actu non essent oues, ac proinde nec simpliciter in Ecclesia, erant tamen oues secundum prædestinationem diuinam, atque adeo potentia.

Ad Augustinum respondetur, dupliciter posse aliquem vere filium Dei dici; primo veritate essentia siue formæ; qua ratione omnes in charitate constituti sunt filij Dei, iuxta 1. Ioannis 4. vers. 7. *Omnis qui diligit, ex Deo natus est.* Secundo veritate finis seu permanentiæ; quo modo filij dicuntur, qui consequuntur finem filiationis, nempe hereditatem paternam regni cælestis, atque adeo qui permanent constanter in dilectione Dei, iuxta Ioannis 8. vers. 31. *Si manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis.* Negat ergo Augustinus, eos qui nõ perseverant in charitate, esse vere discipulos Christi, hoc solum posteriori modo, nempe veritate finis, non autem priorè, hoc est, veritate essentia.

63 Tertio obijciunt Lutherani, à Patribus nunquam negari peccatores esse membra Christi. Et ratio fauet, quia non viuunt, neque etiam, sunt filij Dei. Respondetur SS. Patres negare tantum velle peccatores esse viua membra Christi vita perfecta, vt dicitur. Quo modo etiam intelligitur illud Rom. 8. vers. 9. *si quis spiritum Christi non habet, hic non est eius.*

Dices, ex hoc ipso consequens esse, peccatores non nisi æquiuoce & secundum quid esse membra Ecclesiæ, quæ vtique viuum est corpus: sicut manus mortua non dicitur nisi æquiuoce membrum hominis, aut corporis viui. Respondetur, esse viua vita quadam saltem imperfecta, & quasi vegetatiua, secundum quam & alimentum doctrinæ Christianæ ipsi ab Ecclesia recipere, & in fide proficere, & filios etiam quosdam spirituales per haustâ fidei doctrinam progenerare possint; quâ vita viuunt arbores, & in animali ossa. Vitâ autem quasi sensitiua & intellectuua non vi-

uunt, cum spiritali gustu Christi doctrinâ non degustent. Eodem modo filij Dei quidem non sunt secundum imitationem, sunt tamen ratione doctrinæ; quo modo Galat. 4. v. 19. dicitur, *Filii mei, quos iterum parturio.*

64 Quarto obijciunt quædam scripturæ & Patrum testimonia, in quibus Ecclesia dicitur tota pulchra, immaculata, sancta, sine ruga, sine macula. Respondetur, hæc variis modis explicari posse. I. Sæpe in scriptura id, quod parti conuenit, attribuitur toti, per Synecodochem. II. Tota Ecclesia est pulchra, sancta &c. quia eius institutum, leges, finis, & media sancta sunt, vt dicitur dubio sequenti. III. Multa eiusmodi loca non intelliguntur de ipsa communitate Ecclesiæ, sed sæpe de particulari aliqua anima in charitate perfecta, vt ostendit Bellarminus cap. 7.

IV. Respondetur, quædam eiusmodi loca intelligenda de Ecclesia Christi, secundum statum alterius, non præsentis vitæ: quale est illud Apostoli Ephesiorum 5. v. 27. *Non habentem maculam, aut rugam &c.* In quem sensum Augustinus lib. cont. Donatist. post collat. c. 7. ait: *Quæcumque testimonia diuinarum scripturarum commemorari poterunt, quibus ab omni malorum hominum permixtione pura præannuntiat Ecclesia, non qualis nunc est, illis testimonijs præannuntiat, sed qualis post istam moralitatem in vita eterna futura est.*

65 Quinto specialem difficultatem habent loca quædam Augustini lib. 3. de baptismo cap. 18. & lib. 1. cap. 21. & 22. & lib. 6. cap. 3. & lib. 7. cap. 51. vbi dicit, solos sanctos esse illam Ecclesiam, quæ est fundata super petram; & cui datæ sunt clauis regni cælorum; & cuius auctoritatem spernens, habendus sit pro Ethnico & publicano: quod omnino videtur dictum ex mente Sectariorum, constituentium duas Ecclesias, vnâ proprie & simpliciter talem, iustorum propriam; alteram largius acceptam, quæ etiam complectatur peccatores.

Respondetur, nihil aliud velle Augustinû, quâ gratias & priuilegia illa, quæ concessa sunt Ecclesiæ, in vtilitatem tantû & commodum Sanctorum, ac eorum, qui vitam æternam consequuntur, diuinitus concessa esse, solosque sanctos esse, qui non tantum secundum fidem, sed etiam affectum charitatis, super Christum fundati sint. Nam alias sæpe docet, vtiliter etiam à malis Sacramenta administrari, vt tract. 5. in Ioannem. & lib. 2. contra Parmenianum cap. 10. & 11. Item contra Donatistas docet, in Ecclesia non tantum esse bonos, sed etiam malos, vt superius dictum: neque vero etiam vnquam dicit, superiores in Ecclesia, si mali sint, non audiendos; aut eorum auctoritatem ac præcepta impune sperni posse; esset enim hoc manifeste contra præceptû Christi Matthæi 23. v. 2. *Super cathedram Moysi sederunt Scribæ & Pharisei. Omnia ergo quæcumque dixerint vobis, seruate & facite: secundum opera vero eorum nolite facere; dicunt enim & non faciunt.*